

Nederlandse tekst (titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973).

RAAD VAN STATE, AFDELING ADMINISTRATIE.

A R R E S T

Nr. 75.789 van 16 september 1998

A. 62.410/VI-12.337

In zake : **COLLARD** Michel,
die woonplaats heeft gekozen bij
Mr. Jean-Marie MONVILLE,
advocaat,
avenue Reine Astrid 35/16
4900 Spa,

tegen :

de stad Verviers.

DE RAAD VAN STATE, VIe KAMER,

Gezien het op 16 februari 1995 ingediende verzoekschrift, waarbij Michel COLLARD de nietigverklaring vordert van het besluit van 19 december 1994 waarbij de gemeenteraad van Verviers hem bij wijze van tuchtstraf terugzet in de graad van politieagent;

Gezien de regelmatig uitgewisselde memories van antwoord en van wederantwoord;

Gezien het verslag van de heer LOMBAERT, adjunct-auditeur bij de Raad van State;

Gelet op de beschikking van 29 oktober 1997, waarbij de neerlegging van het dossier en het verslag ter griffie wordt gelast;

Gelet op de kennisgeving van het verslag aan de partijen en gezien het verzoek tot voortzetting van de procedure, ingediend door de verzoekende partij;

Gelet op de beschikking van 5 juni 1998, waarvan aan de partijen kennis is gegeven en waarbij wordt bepaald dat de zaak voorkomt op de terechtzitting van 9 september 1998;

Gehoord het verslag van de heer CLOSSET, kamervoorzitter;

Gehoord de opmerkingen van Mr. MONVILLE, advocaat, die voor verzoeker verschijnt, en van Mr. BAIVERLIN, advocaat, die voor de verwerende partij verschijnt;

Gehoord het eensluidend advies van mevr. DEBUSSCHERE, auditeur bij de Raad van State;

Gelet op titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973;

Overwegende dat verzoeker aspirant-officier van politie was te Verviers; dat de commissaris van politie op 30 september 1994 een tuchtverslag over hem heeft opgemaakt, waarin hij hem inzonderheid ten laste legt dat hij, in uniform en gewapend, op 10 september 1994 om 13.30 uur, de verkiezingslijst van de partij "Agir" voor de gemeenteraadsverkiezing heeft afgegeven op het gerechtsgebouw van Verviers in aanwezigheid van verscheidene getuigen; dat de burgemeester hem op 7 oktober 1994 heeft verzocht op 25 oktober zich nader te verklaren en zijn verweermiddelen aan te voeren; dat de raadsman van verzoeker op 22 oktober verzocht heeft

dat dit verhoor wordt uitgesteld; dat de burgemeester op 25 oktober heeft vastgesteld dat verzoeker afwezig was, besloten heeft om uitstel van het verhoor te weigeren en hem "met het oog op een tuchtstraf" naar de gemeenteraad heeft verwezen; dat die beslissingen van de burgemeester, alsook het proces-verbaal van niet-verschijning op 31 oktober ter kennis gebracht zijn van verzoeker en zijn raadsman, samen met een oproep om op 28 november voor de gemeenteraad te verschijnen; dat de raadsman van verzoeker de burgemeester op 23 november verzocht heeft dat het verhoor door de gemeenteraad openbaar zou geschieden; dat verzoeker ook een verzoekschrift tot wraking van de burgemeester en de schepenen WILLOT, HOTERMANS en ZURSTRASSEN heeft ingediend, alsook een "verweerschrift over het probleem van de openbaarheid van de debatten"; dat hij die wraking staafde met het feit dat de voornoemde gekozenen bij de bestendige deputatie en bij de Raad van State beroep hadden ingesteld tegen de lijst "Agir" naar aanleiding van de gemeenteraadsverkiezing; dat de burgemeester op de vergadering van de gemeenteraad van 28 november een summier overzicht heeft gegeven van de grieven die tot het instellen van de tuchtrechtelijke vervolgingen hebben geleid; dat schepen HOTERMANS vervolgens een gemeenschappelijke verklaring van de burgemeester, de schepenen WILLOT, ZURSTRASSEN en hemzelf heeft voorgelezen, waarin stond dat zij besloten hadden zich onbevoegd te verklaren en geen zitting te hebben bij het verhoor van verzoeker en bij de te nemen beslissing; dat de burgemeester en de genoemde schepenen de vergadering hebben verlaten nadat verzoeker en zijn raadsman binnengelaten waren en dat hen is meegedeeld dat de vordering tot wraking was aanvaard; dat de gemeenteraad vanaf dat moment is voorgezeten door eerste schepen RAXHON; dat de gemeenteraad het hernieuwde verzoek van verzoeker en zijn raadsman om uitdrukkelijk

uitspraak te doen over de vordering tot wraking heeft afgewezen op de grond dat het verzoek doelloos was en vervolgens de beraadslaging in het openbaar heeft voortgezet, verzoeker heeft ondervraagd, het pleidooi van zijn raadsman heeft gehoord en met gesloten deuren heeft besloten op de volgende vergadering uitspraak te doen; dat het proces-verbaal van verhoor op 1 december ter kennis is gebracht van verzoeker en zijn raadsman; dat de raadsman van verzoeker op 14 december heeft laten weten dat dit proces-verbaal volgens hem niet overeenstemde met de werkelijke debatten en dat dus noch hij, noch zijn cliënt het zou ondertekenen; dat de gemeenteraad op 19 december het bestreden besluit heeft genomen, waarbij de gemeenteraad, op basis van de voornoemde grief dat verzoeker de verkiezingslijst "Agir" in uniform en gewapend had afgegeven, verzoeker een zware straf heeft opgelegd door hem met ingang van 20 december 1994 in de graad van politieagent terug te zetten; dat verzoeker op 28 januari 1995 een bezwaarschrift heeft ingediend bij de bestendige deputatie; dat de bestendige deputatie op 9 februari besloten heeft de termijn waarbinnen ze uitspraak moest doen, te verlengen tot 13 maart en op 9 maart besloten heeft geen enkele toezichtsmaatregel te nemen;

Overwegende dat verzoeker een eerste middel (eerste onderdeel van het eerste middel van het verzoekschrift) ontleent aan de schending van artikel 14 van de Grondwet en van de artikelen 8, 9 en 10 van het Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, doordat hem in het bestreden besluit ten laste wordt gelegd dat hij "zwaar tekortgeschoten is in de plicht discreet, voorzichtig en onafhankelijk te handelen, een plicht die elke gemeentelijke politieagent moet nakomen en waaraan geen enkele gemeentelijke politieagent afbreuk mag doen ten aanzien

van de gehele bevolking" en dat hij "een zware verdenking heeft laten rusten op de objectiviteit en de onafhankelijkheid van een deel van de politie door, in uniform en gewapend, een duidelijke handeling met politieke strekking te stellen, (...), waardoor het gevaar ontstaat dat die activiteiten met elkaar worden verward en (...) die houding een duidelijke en zware beroepsfout is", terwijl hij op het ogenblik van de feiten zijn officiële functie in het politiekorps had beëindigd en op weg was naar huis, terwijl hij dus in het kader van zijn privé-leven heeft gehandeld en de feiten geen weerslag hebben gehad op de dienst; dat hij daaruit afleidt dat de feiten bijgevolg niet konden worden bestempeld als tekortkomingen aan de beroeps-plichten of handelingen die de waardigheid van het ambt in het gedrang brengen in de zin van artikel 282 van de nieuwe gemeentewet, en bijgevolg net zo min tucht-rechtelijk bestraft konden worden;

Overwegende dat artikel 282, 1° en 2°, van de nieuwe gemeentewet bepaalt dat tuchtstraffen kunnen worden opgelegd "wegens :

- 1° tekortkomingen aan de beroepsplichten;
- 2° handelingen die de waardigheid van het ambt in het gedrang brengen;
- (...)"

Overwegende dat het door de gemeenteraad in aanmerking genomen feit niet wordt betwist; dat namelijk vaststaat dat verzoeker, in uniform en gewapend, op 10 september 1994 om 13.30 uur in aanwezigheid van derden de verkiezingslijst van de partij "Agir" heeft afgegeven op het gerechtsgebouw van Verviers met het oog op de gemeenteraadsverkiezing die zou worden gehouden; dat ook vaststaat dat verzoeker daarbij na zijn dienstdtijd heeft gehandeld;

Overwegende dat feiten uit het privé-leven, zelfs indien ze buiten de uitoefening van het ambt zijn voorgevallen, tuchtrechtelijk gestraft kunnen worden, als ze afbreuk doen aan de plichten en de waardigheid van het ambt, inzonderheid als ze het vertrouwen schaden dat de bevolking in het overheidspersoneel moet hebben;

Overwegende dat in casu uit het bestreden besluit blijkt dat de gemeenteraad voornamelijk rekening heeft gehouden met het feit dat verzoeker op een openbare plaats, in uniform, gewapend, en in het bijzijn van derden heeft gehandeld en aldus in de geest van de bevolking verwarring tussen zijn politie- en zijn privé-activiteiten heeft doen ontstaan en met het feit dat verzoeker, door een handeling te stellen die in deze omstandigheden van politieke aard is, het vertrouwen heeft geschaad dat de bevolking in de objectiviteit en de onafhankelijkheid van de leden van een politiekorps moet hebben; dat de gemeenteraad om die reden het gedrag van verzoeker heeft kunnen bestraffen, zonder artikel 282 van de nieuwe gemeentewet te schenden; dat het middel niet opgaat;

Overwegende dat verzoeker een tweede middel (tweede onderdeel van het eerste middel van het verzoekschrift) ontleent aan schending van het evenredigheidsbeginsel, doordat zijn straf "kennelijk niet in verhouding staat tot de ten laste gelegde feiten"; dat hij aanvoert dat "hij weliswaar in uniform was toen hij de verkiezingslijst van de politieke partij "AGIR" op het gerechtsgebouw van Verviers heeft afgegeven (...), maar geen enkele specifieke en opvallende ruchtbaarheid heeft gegeven aan zijn handeling, die hij alleen ((heeft) gesteld om een heel oude vriend, de heer DEFOURNY, een dienst te bewijzen"; dat hij daarbij opmerkt dat de voorzitter van het

verkiezingsbureau, namelijk de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg, alsook zijn bijzitters die lid zijn van partijen die een verkiezingslijst indienen en degenen, eveneens lid van die partijen, die deze lijsten indienden, onder wie de schepenen WILLOT en HOTERMANS, de enige ooggetuigen waren, waarbij de meesten onder hen lid zijn van de gemeenteraad en deelgenomen hebben aan de bestreden beraadslaging; dat hij voorts opmerkt dat hij "al zijn voorzorgen (...) had genomen door aan de voorzitter van het verkiezingsbureau te laten vragen of er geen enkel bezwaar was dat hij de lijst in zijn hoedanigheid van politieagent en in zijn beroepskleding indiende" en dat het antwoord op die vraag "nee" was; dat hij opmerkt dat hij geen lid is van de partij "Agir"; dat hij daaruit besluit dat hem niet ten laste kan worden gelegd dat hij zwaar tekortgeschoten is in zijn plichten en dat de gemeenteraad bijgevolg te streng is geweest; dat hij opmerkt dat een ander lid van het politiekorps, dat lid is van de communistische partij, kandidaat is geweest voor de verkiezing in 1988 en niet tuchtrechtelijk vervolgd is; dat hij in zijn memorie van wederantwoord gewag maakt van een geneeskundig attest waaruit blijkt dat hij door de tegen hem ingestelde tuchtvervolging sterk in de war is gebracht en zijn beroep als politieman niet meer kan uitoefenen zoals het hoort, omdat hij een zeer zware zenuwinzinking heeft; dat hij daaruit opmaakt dat de gemeenteraad, die zijn gedrag heeft gelijkgesteld met een fout en die hem die fout heeft toegeschreven zonder na te gaan of dat gedrag niet te wijten was aan de ziekte, die zijn zin voor verantwoordelijkheid kon ondermijnen, de feiten niet met de nodige nauwkeurigheid en juistheid heeft omschreven;

Overwegende dat de Raad van State een tuchtstraf alleen kan vernietigen als die kennelijk overdreven is ten opzichte van de feiten;

Overwegende dat de straf "terugzetting in graad" niet kennelijk overdreven lijkt ten opzichte van het feit dat verzoeker ten laste is gelegd; dat verzoeker aspirant-officier van politie was en leidinggevende taken en belangrijke verantwoordelijkheden had; dat de gemeenteraad bijgevolg redelijkerwijs heeft kunnen oordelen dat verzoeker, die zich in verkiezingstijd, in uniform en gewapend, als afgevaardigde van een politieke partij, op het gerechtsgebouw, dat wil zeggen een openbare plaats, heeft aangemeld, zijn ambtelijke plicht ernstig heeft verzaakt; dat de gemeenteraad bijgevolg de straf "terugzetting in graad" heeft kunnen opleggen, zonder de grenzen van de redelijkheid te buiten te gaan; dat de door verzoeker aangevoerde verschoningsgronden niet kunnen worden aanvaard; dat hij immers burgerkleding had kunnen aantrekken en zich van zijn wapens had kunnen ontdoen voordat hij zich op het verkiezingsbureau aanmeldde, aangezien hij had moeten weten dat zijn optreden daar, aangezien het een openbare plaats betreft, indruiste tegen zijn discretieplicht en stellig aanleiding zou geven tot commentaar op het politiekorps, onder meer in de pers, zoals het geval was; dat de omstandigheid dat de voorzitter van dat bureau er geen bezwaar tegen had dat hij de lijst van de partij "Agir" indiende, verzoeker op tuchtrechtelijk gebied niet kan vrijpleiten, aangezien die voorzitter op dat gebied geen enkele bevoegdheid heeft en aangezien hij in feite alleen beoordeeld heeft of de lijst geldig was ingediend; dat verzoeker evenmin als argument kan aanvoeren dat een collega die kandidaat was voor de verkiezing en van wie hij niet beweert dat zijn gedrag

verwarring tussen zijn politieambt en zijn politieke activiteit zou hebben doen ontstaan, niet tuchtrechtelijk is vervolgd; dat de door hem vermelde geneeskundige verklaring van 16 november 1994 is en dus van na de feiten en na het instellen van de tuchtrechtelijke vervolging dateert; dat verzoeker niet aantoont dat de aandoening waaraan hij leed van vroegere datum was, noch in geen geval dat ze van zodanige aard was dat hij op het ogenblik van de feiten niet langer verantwoordelijk voor zijn daden was; dat hij overigens tijdens de procedure voor de gemeenteraad geen gewag heeft gemaakt van die aandoening, noch betoogd heeft dat ze zijn plichtsbesef zou hebben ondermijnd; dat het middel niet opgaat;

Overwegende dat verzoeker een derde middel (tweede middel van het verzoekschrift) ontleent aan schending van artikel 6 van het Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden en aan gebreken in de tuchtprocedure; dat hij betoogt dat de gemeenteraad niet onpartijdig is geweest; dat hij uiteenzet dat de burgemeester, alsook de schepenen WILLOT, HOTERMANS en ZURSTRASSEN zitting hebben gehad tijdens de vergadering van de gemeenteraad, terwijl zij bij de bestendige deputatie en de Raad van State beroep hadden ingesteld tegen de lijst "Agir" die hij had ingediend; dat hij betoogt dat die personen "het beroepsgeheim kennelijk hebben geschonden (...) doordat zij", vóór de bestendige deputatie en de Raad van State, "zich hebben bediend van informatie die hen ter kennis was gebracht in het kader van hun ambt als burgemeester of schepen, voor louter persoonlijke en politieke doeleinden", zodat zij geen zitting konden hebben in de gemeenteraad zonder de vereiste onafhankelijkheid en onpartijdigheid te schenden; dat hij opmerkt dat die personen de vergadering wel hebben verlaten, maar pas

nadat ze was begonnen, dit wil zeggen nadat de burgemeester het debat had ingeleid en het verhoor had aangevat; dat verzoeker bovendien opmerkt dat tot de "getuigen" van de feiten bovendien de gemeenteraadsleden DUKERS, ELSEN en ISTASSE behoorden, die baat hadden bij het aanklagen van die feiten bij de gemeentelijke overheid, die waarschijnlijk daarover op zijn minst getuigd hebben en die bijgevolg niet konden deelnemen aan de bestreden beraadslaging zonder hun verplichting tot onpartijdigheid te schenden;

Overwegende dat artikel 6 van het Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden niet van toepassing is op de onderhavige tuchtprocedures;

Overwegende evenwel dat zowel het algemene beginsel dat de tuchtrechtelijke overheid onpartijdig moet zijn als artikel 92 van de nieuwe gemeentewet, dat voorziet in een bijzondere toepassing van dat beginsel, inhouden dat die onpartijdigheid in acht moet worden genomen;

Overwegende dat in casu de burgemeester alsook de schepenen WILLOT, HOTERMANS en ZURSTRASSEN ingestemd hebben met de wraking die verzoeker tegen hen had aangevoerd, de vergadering hebben verlaten en niet hebben deelgenomen aan het verhoor van verzoeker en evenmin aan de debatten en de bestreden beraadslaging; dat de burgemeester aan het begin van de vergadering alleen een summier overzicht van de bezwaren heeft gegeven, verzoeker en zijn raadsman heeft laten binnenkomen en verzoeker gevraagd heeft of hij Michel COLLARD was; dat schepen HOTERMANS van zijn kant alleen de verklaring heeft voorgelezen waarbij de burgemeester, zijn voornoemde collega's en hijzelf

aankondigden dat ze de vergadering verlieten; dat in die omstandigheden niet kan worden geoordeeld dat hun aanwezigheid aan het begin van de vergadering enig vermoeden van partijdigheid heeft kunnen werpen op alle leden die de vergadering hebben blijven bijwonen; dat overigens het beginsel van een zware straf slechts met 17 stemmen vóór, 11 stemmen tegen en 1 onthouding is aangenomen en dat de straf van terugzetting in graad met 22 stemmen vóór, 6 stemmen tegen en 1 onthouding is aangenomen; dat verzoeker de gemeenteraadsleden DUKERS, ELSEN en ISTASSE tijdens de vergadering van de gemeenteraad niet heeft gewraakt; dat hij bovendien vandaag geen enkel precies feit tegen hen aanvoert op grond waarvan ze verdacht kunnen worden van partijdigheid; dat uit het dossier niet blijkt dat zij de gemeenteraad met enige handeling of enig optreden in het nadeel van verzoeker hebben kunnen beïnvloeden; dat verzoeker er zich in feite toe bepaalt aan te voeren dat die personen passieve getuigen zijn geweest van de feiten die hem ten laste werden gelegd; dat die omstandigheid, net als het feit dat ze tot een andere politieke partij behoren dan die waarvoor verzoeker als afgevaardigde heeft gehandeld, niet aantoont dat zij vooruitgelopen zijn op de straf die moest worden opgelegd; dat het middel niet opgaat,

B E S L U I T :

Artikel 1.

Het beroep wordt verworpen.

Artikel 2.

De kosten, bepaald op 4.000 frank, komen ten laste van verzoeker.

Aldus uitgesproken te Brussel, in openbare
terechtzing van de VIe kamer, op zestien september
1900 achtennegentig door :

de HH.	CLOSSET,	kamervoorzitter,
	HANSE,	staatsraad,
	LEWALLE,	staatsraad,
Mevr.	NOTEBAERT,	griffier.

De Griffier,

De Voorzitter,

Chr. NOTEBAERT.

Ch.-L. CLOSSET.

VERTALING OVEREENKOMSTIG ARTIKEL 63,
EERSTE LID, VAN DE WETTEN OP DE RAAD VAN STATE,
GECOÖRDINEERD OP 12 JANUARI 1973.